

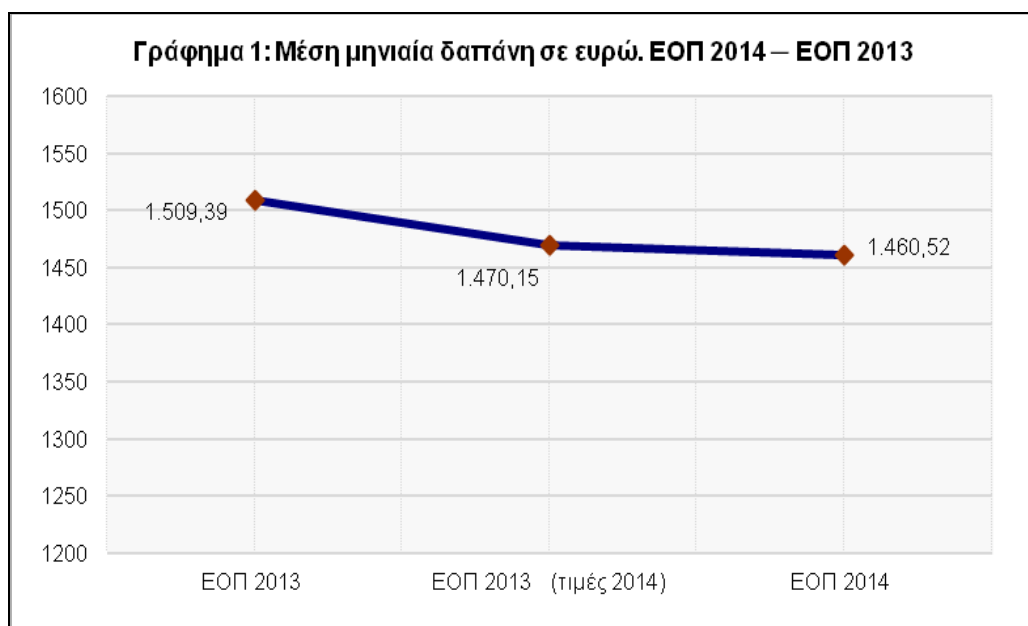
Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 2014

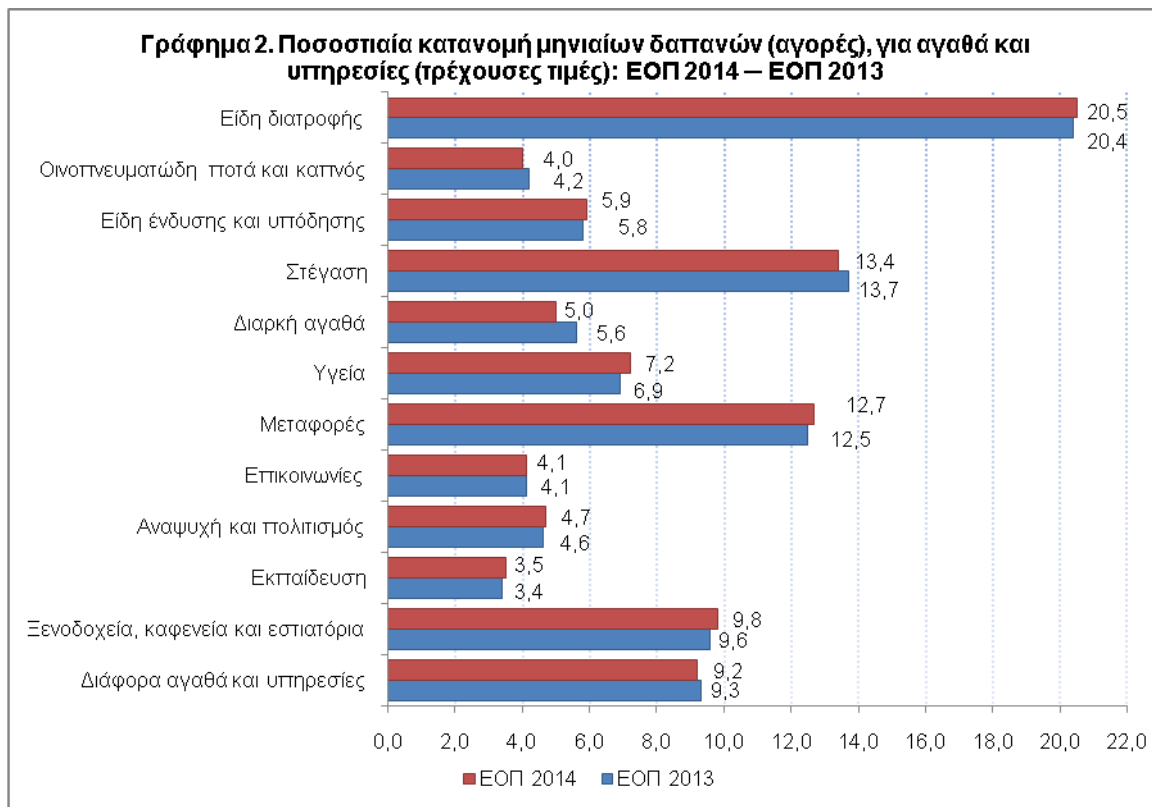
Από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ) έτους 2014 (οι περίοδοι αναφοράς δαπανών όλων των αγαθών και υπηρεσιών καταγράφονται λεπτομερώς στις επεξηγηματικές σημειώσεις στις τελευταίες σελίδες του Δελτίου Τύπου). Η έρευνα διενεργήθηκε σε δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών στο σύνολο των περιοχών της Χώρας. Τα τυπικά σφάλματα για τις δώδεκα (12) βασικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών ατομικής κατανάλωσης υπολογίστηκαν με τη μορφή συντελεστή μεταβλητότητας (CV) και παρέχονται στον Πίνακα 19. Τα αποτελέσματα της έρευνας έτους 2015 θα ανακοινωθούν στις 26/06/2016.

Α. Μεταβολή της μέσης δαπάνης των νοικοκυριών

- Η μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών, για το 2014, ανήλθε στα 1.460,52 ευρώ, καταγράφοντας μείωση κατά 3,2% ή 48,87 ευρώ, σε σύγκριση με το 2013 (Γράφημα 1, Πίνακας 1). Σε πραγματικούς όρους, η μέση μηνιαία δαπάνη μειώθηκε κατά 0,7% ή 9,63€, λόγω της επίδρασης του πληθωρισμού, σύμφωνα με τον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή του έτους 2014 (Γράφημα 1).

- Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 1, καθώς και από το Γράφημα 2, όπου απεικονίζεται η ποσοστιαία κατανομή της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών, σε τρέχουσες τιμές, στις δώδεκα (12) βασικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών για τα έτη 2014 και 2013, το μεγαλύτερο μερίδιο των δαπανών του μέσου προϋπολογισμού των νοικοκυριών αφορά στα είδη διατροφής (20,5%) και ακολουθούν η στέγαση (13,4%) και οι μεταφορές (12,7%), ενώ οι υπηρεσίες εκπαίδευσης αντιστοιχούν στο μικρότερο μερίδιο των δαπανών (3,5%).

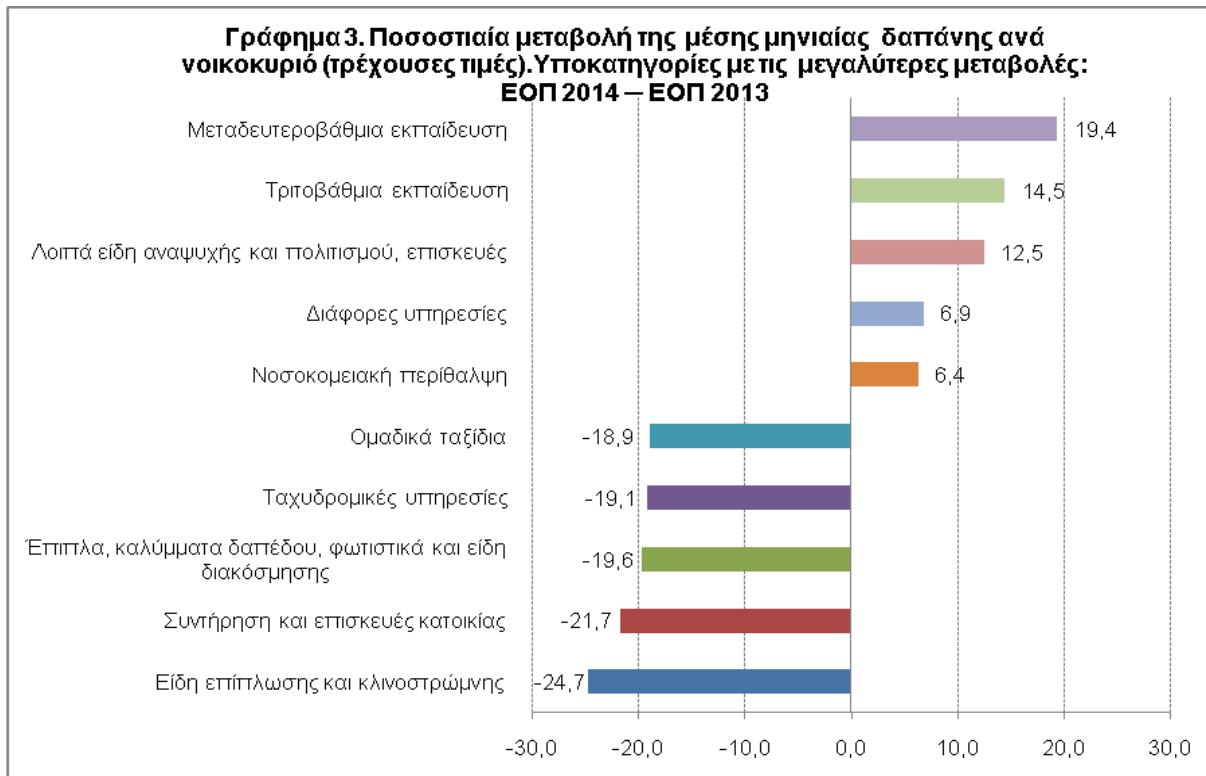
B. Βασικές διαπιστώσεις

- Το καταναλωτικό πρότυπο, σε ποσοστά επί του μέσου όρου μηνιαίων δαπανών των νοικοκυριών της Χώρας σύμφωνα με τις δώδεκα (12) κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών ατομικής κατανάλωσης (COICOP - HBS 2003¹, ταξινόμηση που χρησιμοποιείται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος), παρουσιάζεται στα Γραφήματα 2 και 3, και στους Πίνακες 1 και 2. Πιο συγκεκριμένα:
  - Μεταξύ του 2013 και του 2014 το καταναλωτικό πρότυπο ουσιαστικά δεν παρουσίασε σημαντικές μεταβολές, παρατήρηση που ισχύει τόσο για τις τρέχουσες όσο και για τις σταθερές τιμές.
  - Αναλυτικότερα, σε τρέχουσες τιμές η ποσοστιαία κατανομή των δώδεκα (12) κατηγοριών έχει ως εξής: είδη διατροφής 20,5%, στέγαση 13,4%, μεταφορές 12,7%, ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια 9,8%, διάφορα αγαθά και υπηρεσίες 9,2%, υγεία 7,2%, είδη ένδυσης και υπόδησης 5,9%, διαρκή αγαθά 5,0%, αναψυχή και πολιτισμός 4,7%, επικοινωνίες 4,1%, οινοπνευματώδη ποτά και καπνός 4,0% και εκπαίδευση 3,5%. Η μόνη μεταβολή στη φθίνουσα σειρά συμμετοχής των κατηγοριών στην κατανομή του 2014 σε σχέση με το 2013,

⁽¹⁾ Η τελική ταξινόμηση COICOP-HBS καταρτίστηκε από τη Eurostat σε συνεργασία με τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες των κρατών μελών και εμπεριονώθηκαν και εγκρίθηκε το Δεκέμβριο του 2003.

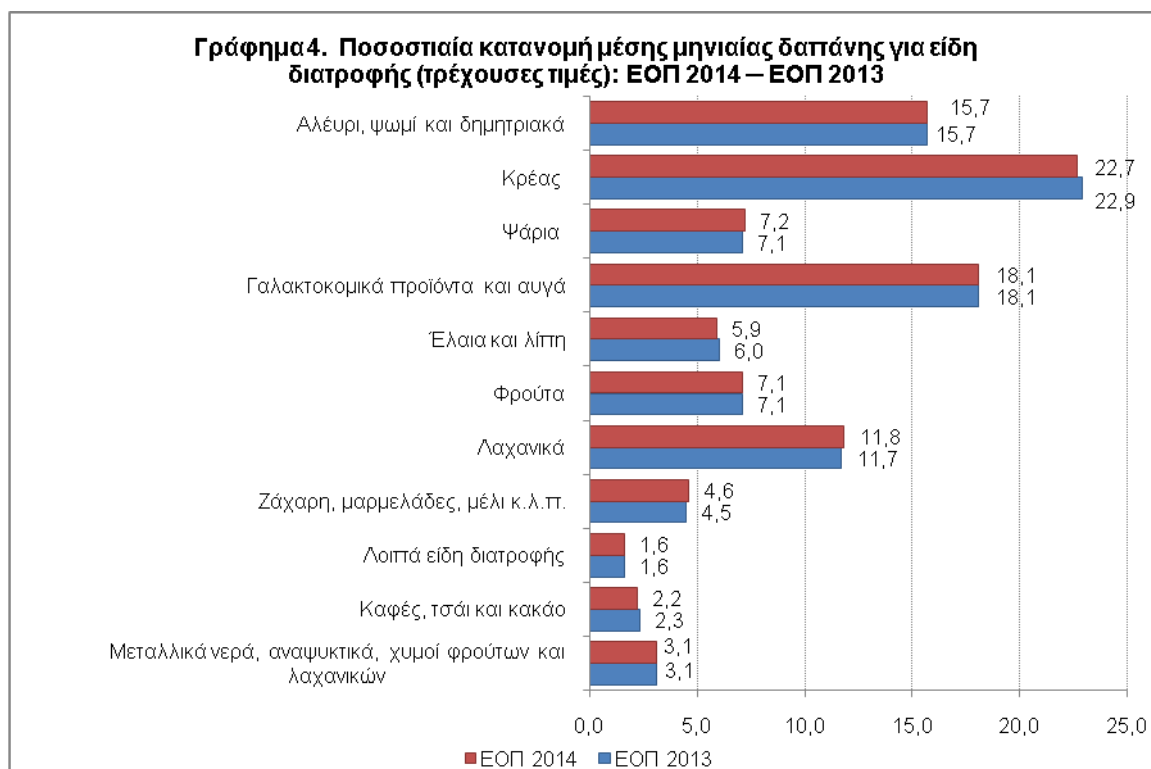
είναι η μετατόπιση της θέσης των οιοπνευματώδων ποτών και καπνού στη θέση των επικοινωνιών (από τη δέκατη στην ενδέκατη θέση) και αντίστροφα.

- Σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα (2013), η μεγαλύτερη μεταβολή δαπανών (μείωση 13,3%) παρατηρείται στα διαρκή αγαθά, ενώ ακολουθούν τα οιοπνευματώδη ποτά και ο καπνός (μείωση 6,4%) και η στέγαση (μείωση 5,7%). Δέκα (10) από τις δώδεκα (12) κατηγορίες δαπανών παρουσιάζουν μείωση δαπανών (με τη μικρότερη της τάξεως του 0,2% στην αναψυχή και τον πολιτισμό). Η μόνη κατηγορία για την οποία παρατηρείται αύξηση της μέσης μηνιαίας δαπάνης είναι η υγεία (1,3%), ενώ η μέση μηνιαία δαπάνη για εκπαίδευση δεν παρουσιάζει μεταβολή ανάμεσα στα δύο έτη (Πίνακας 1).
- Σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα (2013), η μεγαλύτερη μεταβολή στην ποσοστιαία συμμετοχή των κατηγοριών (μείωση 0,6%) παρατηρείται στα διαρκή αγαθά. Επτά (7) από τις δώδεκα (12) κατηγορίες παρουσιάζουν μικρή ποσοστιαία αύξηση συμμετοχής που κυμαίνεται από 0,1% (ένδυση και υπόδηση, μεταφορές, αναψυχή και πολιτισμός και εκπαίδευση) ως 0,3% (υγεία), τέσσερις (4) από τις δώδεκα (12) κατηγορίες παρουσιάζουν μικρή ποσοστιαία μείωση συμμετοχής που κυμαίνεται από 0,1% (οιοπνευματώδη ποτά και καπνός, διάφορα αγαθά και υπηρεσίες) ως 0,6% για τα διαρκή αγαθά, όπως ήδη αναφέρθηκε, ενώ οι επικοινωνίες δεν παρουσιάζουν ποσοστιαία μεταβολή (Πίνακας 1).
- Σε σταθερές τιμές 2014, σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα, του 2013, η μεγαλύτερη μεταβολή δαπανών (μείωση 11,8%) παρατηρείται και πάλι στα διαρκή αγαθά, ενώ ακολουθούν τα οιοπνευματώδη ποτά και ο καπνός (μείωση 9,1%) και οι επικοινωνίες (μείωση 3,0%). Επτά (7) από τις δώδεκα (12) κατηγορίες παρουσιάζουν μείωση δαπανών με τη μικρότερη της τάξεως του 0,2% στα ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια. Αύξηση σε σταθερές τιμές 2014 παρουσιάζουν πέντε (5) κατηγορίες δαπανών (ένδυση και υπόδηση, στέγαση, υγεία, μεταφορές, εκπαίδευση). Η αύξηση αυτή κυμαίνεται από 1,6% στη στέγαση ως 3,2% στην εκπαίδευση (Πίνακας 2).
- Σε σταθερές τιμές 2014, σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα, του 2013, η μεγαλύτερη μεταβολή στην ποσοστιαία συμμετοχή των κατηγοριών (μείωση 0,6%) παρατηρείται και πάλι στα διαρκή αγαθά. Πέντε (5) από τις δώδεκα (12) κατηγορίες παρουσιάζουν μικρή ποσοστιαία αύξηση συμμετοχής που κυμαίνεται από 0,1% (εκπαίδευση) ως 0,4% (μεταφορές), έξι (6) από τις δώδεκα (12) κατηγορίες παρουσιάζουν μικρή ποσοστιαία μείωση συμμετοχής που κυμαίνεται από 0,1% (επικοινωνίες, αναψυχή και πολιτισμός, διάφορα αγαθά και υπηρεσίες) ως 0,6% για τα διαρκή αγαθά, ενώ τα ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια δεν παρουσιάζουν μεταβολή (Πίνακας 2).

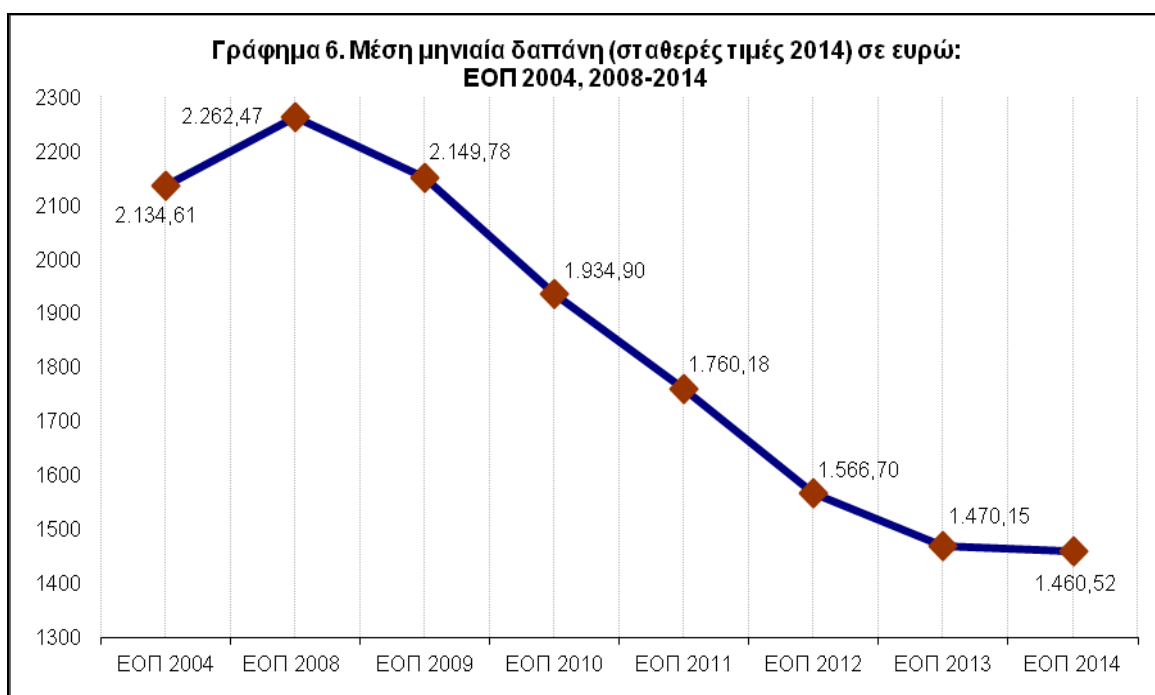
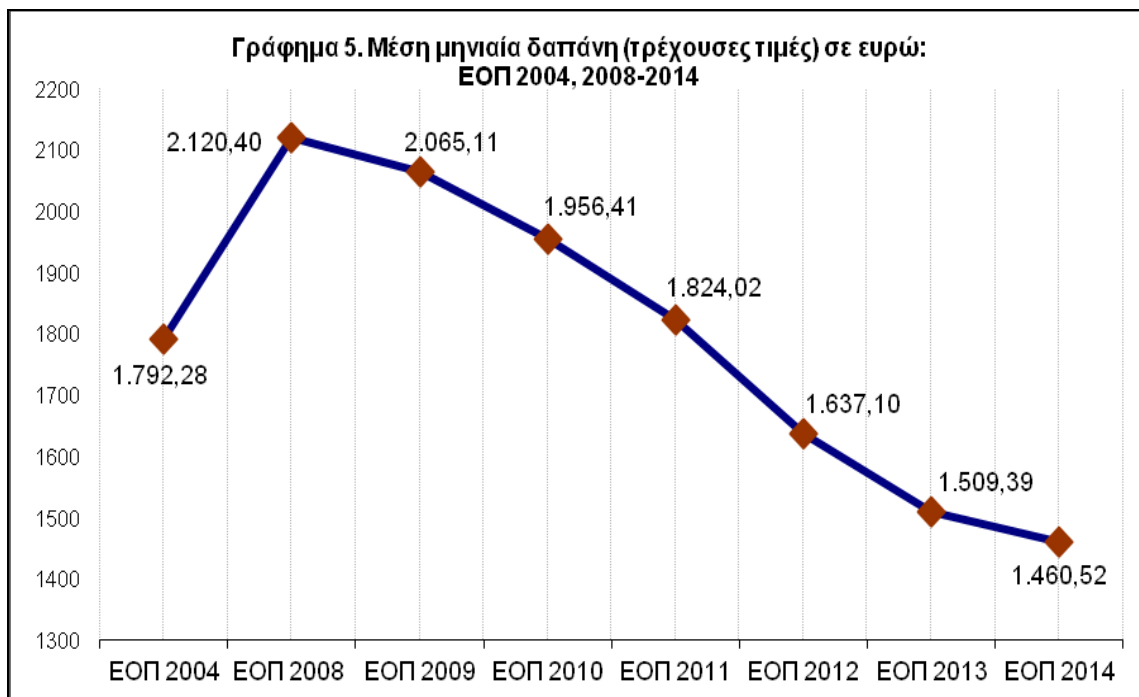

- Μεγαλύτερη μείωση στη μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών (τρέχουσες τιμές) στις υποκατηγορίες δαπανών, σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2013), καταγράφεται στα είδη επίπλωσης και κλινοστρωμνής (-24,7%) και στη συντήρηση και επισκευές κατοικίας (-21,7%), ενώ μεγαλύτερη αύξηση καταγράφεται στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση (19,4%) και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (14,5%). Γραφική απεικόνιση αυτών δίνεται στο Γράφημα 3, όπου παρουσιάζονται οι υποκατηγορίες με τις πέντε μεγαλύτερες θετικές ποσοστιαίες μεταβολές, καθώς και με τις πέντε μεγαλύτερες αρνητικές ποσοστιαίες μεταβολές.

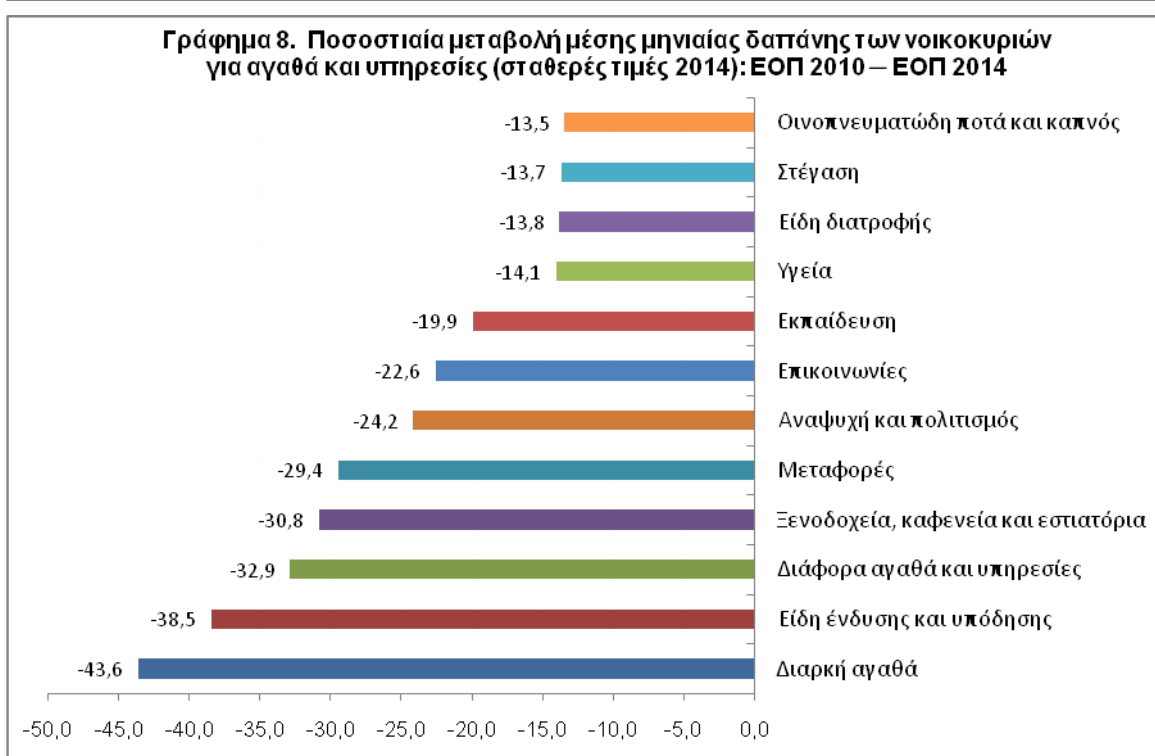
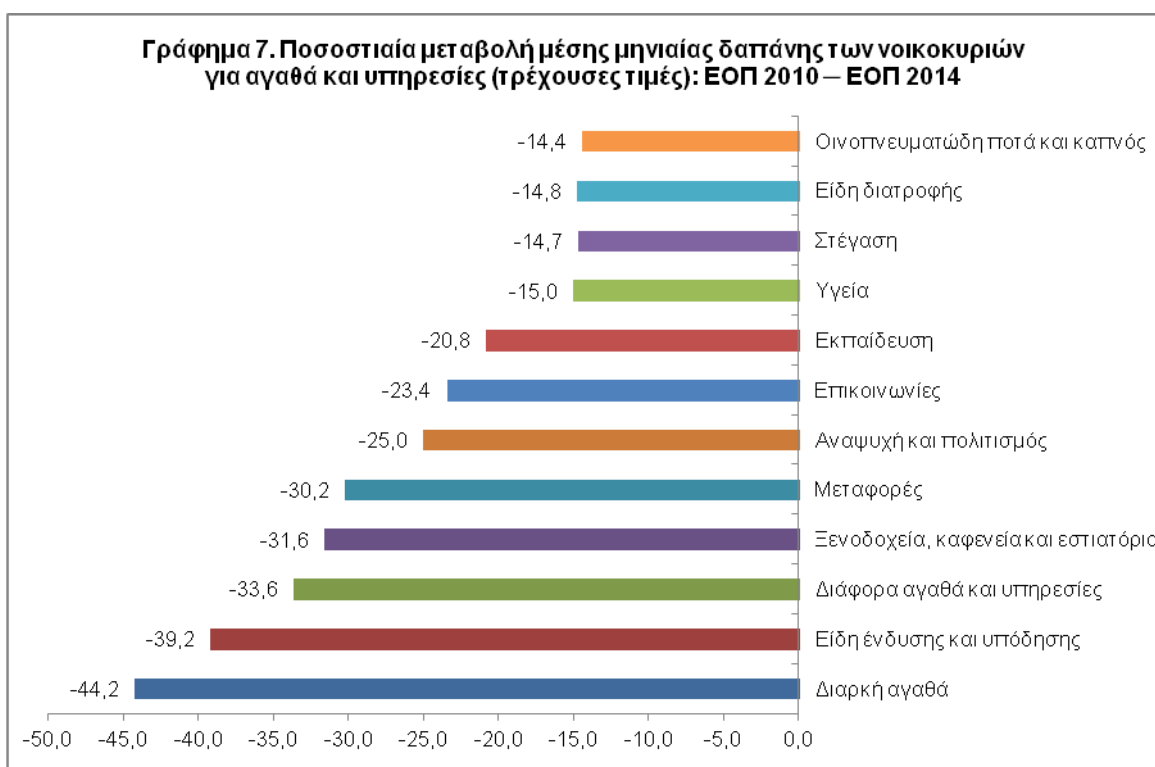
- Στον Πίνακα 3, παρουσιάζεται η μέση μηνιαία δαπάνη για όλα τα νοικοκυριά από το 2010 έως και το 2014, σε τρέχουσες τιμές.
- Όσον αφορά στις δαπάνες στα είδη διατροφής, σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα (2013), παρατηρείται μείωση της μηνιαίας δαπάνης (τρέχουσες τιμές), για λίπη και έλαια (4,0%), καφέ, τσάι και κακάο (3,6%), κρέας (3,5%), αλεύρι, ψωμί και δημητριακά (2,6%), μεταλλικά νερά, αναψυκτικά, χυμούς φρούτων και λαχανικών (2,4%), γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά (2,3%), λαχανικά (1,9%), φρούτα (1,7%), φάρια (1,4%), ζάχαρη, μαρμελάδες, μέλι κ.λπ. (0,6%), ενώ παρατηρείται αύξηση της μηνιαίας δαπάνης για τα λοιπά είδη διατροφής (1,9%) (Πίνακας 4).
- Η ποσοστιαία συμμετοχή των υποκατηγοριών των ειδών διατροφής παρουσίασε πολύ μικρή μεταβολή μεταξύ των ετών 2013 και 2014 μόνο για έξι από τις ένδεκα υποκατηγορίες (Πίνακας 4, Γράφημα 4).

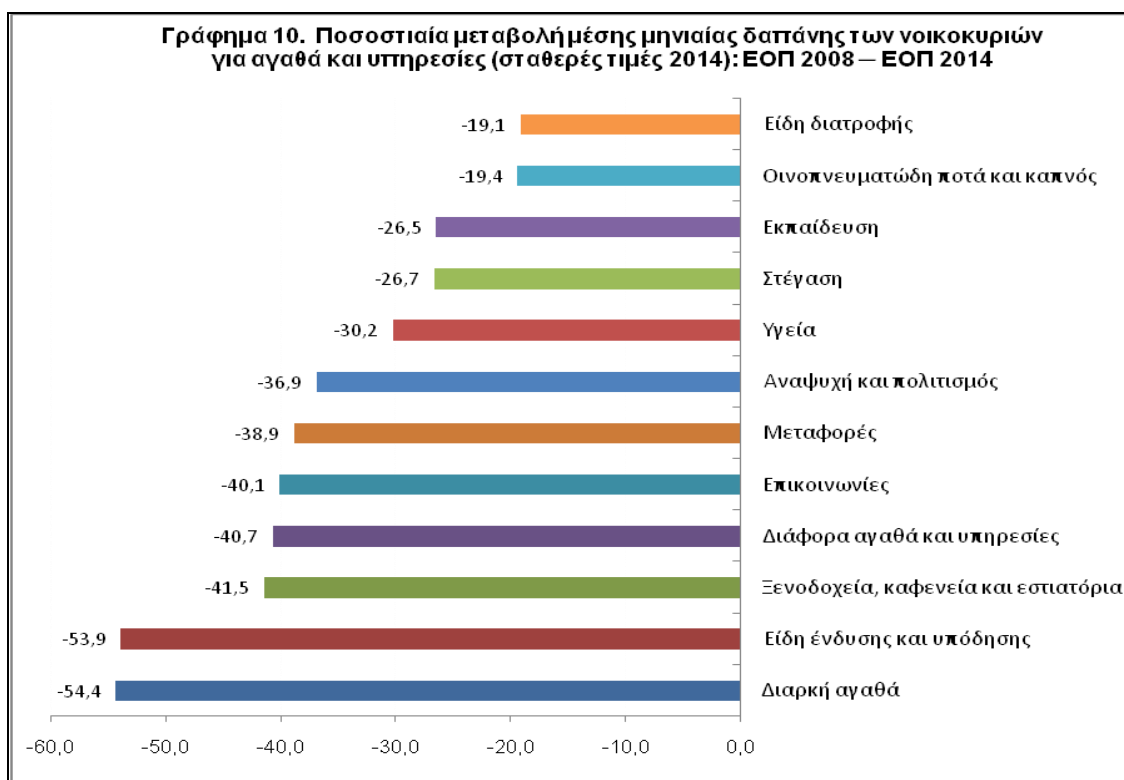
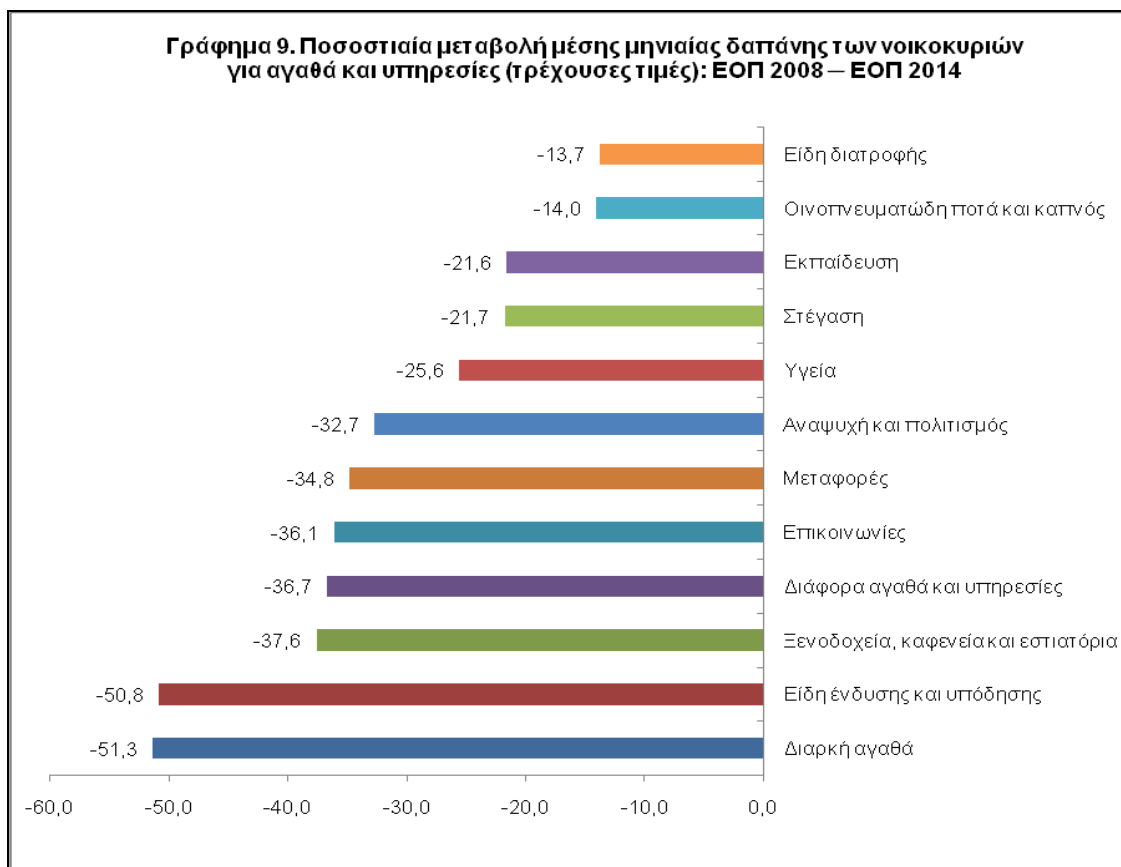
- Στα Γραφήματα 5 και 6, που ακολουθούν, παρουσιάζεται συγκριτική απεικόνιση των αποτελεσμάτων της ΕΟΠ 2014 με αυτά των προηγούμενων ερευνών, δηλαδή με τα έτη 2004 και 2008-2013 σε τρέχουσες και σταθερές τιμές, αντίστοιχα. Αναφορικά με τις τρέχουσες τιμές παρατηρείται μείωση της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών κατά 25,4% μεταξύ 2010 και 2014, ενώ η αντίστοιχη μείωση είναι της τάξεως του 31,1% μεταξύ 2008 και 2014 και 18,5% μεταξύ 2004 και 2014. Οι μεταβολές της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών σε σταθερές τιμές 2014 είναι μειώσεις της τάξεως του 24,5%, 35,4% και 31,5% μεταξύ των ετών 2014 και 2010, 2008, 2004, αντίστοιχα.

- Στα γραφήματα 7 και 8 παρουσιάζεται η ποσοστιαία μεταβολή των μηνιαίων δαπανών των νοικοκυριών για αγαθά και υπηρεσίες, σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές, αντίστοιχα, από τα στοιχεία που προκύπτουν από τις ΕΟΠ 2010 και 2014. Η μεγαλύτερη μείωση, τόσο σε τρέχουσες όσο και σε σταθερές τιμές 2014, παρατηρείται στα διαρκή αγαθά (44,2% και 43,6%, αντίστοιχα). Η μικρότερη μείωση παρατηρείται στα οινοπνευματώδη ποτά και καπνό και είναι 14,4% σε τρέχουσες τιμές και 13,5% σε σταθερές τιμές. Η μόνη μεταβολή στη σειρά κατάταξης των κατηγοριών μεταξύ σταθερών και τρεχουσών τιμών παρατηρείται στις κατηγορίες ειδών διατροφής και στέγασης.

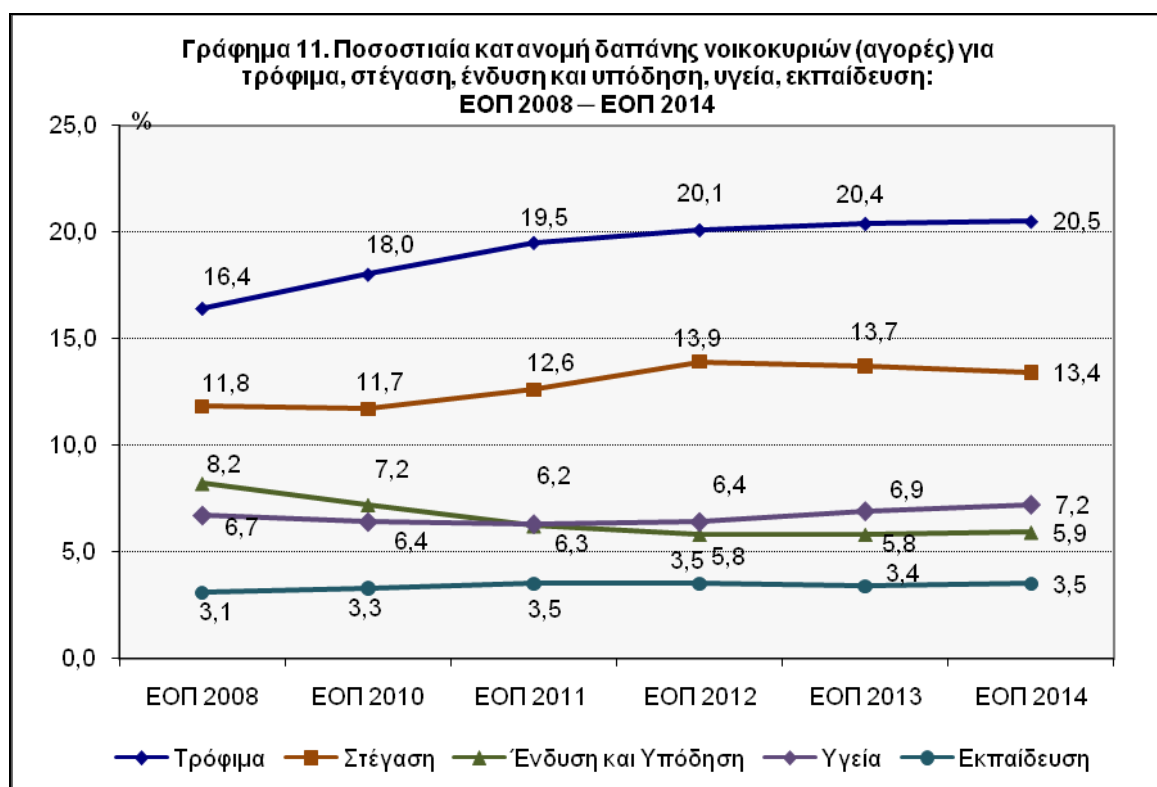
- Στα γραφήματα 9 και 10 παρουσιάζεται η ποσοστιαία μεταβολή των μηνιαίων δαπανών των νοικοκυριών για αγαθά και υπηρεσίες, σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές, αντίστοιχα, από τα στοιχεία που προκύπτουν από τις ΕΟΠ 2008 και 2014. Η μεγαλύτερη μείωση, τόσο σε τρέχουσες όσο και σε σταθερές τιμές 2014, παρατηρείται στα διαρκή αγαθά (51,3% και 54,4%, αντίστοιχα). Η μικρότερη μείωση παρατηρείται στα είδη διατροφής και είναι 13,7% σε τρέχουσες τιμές και 19,1% σε σταθερές τιμές. Η σειρά κατάταξης των κατηγοριών είναι ίδια σε τρέχουσες και σταθερές τιμές.

- Την περίοδο από το 2010 έως το 2014, το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών επί του συνολικού οικογενειακού προϋπολογισμού αφορά σε είδη διατροφής, και κυμαίνεται από 18,0% το 2010 έως 20,5% το 2014 (Πίνακας 3).

- Την περίοδο από το 2010 έως το 2014, συνεχής είναι η μείωση των δαπανών για διαρκή αγαθά, ως ποσοστό επί του οικογενειακού προϋπολογισμού, από 6,7% το 2010 σε 5,0% το 2014, καθώς και των διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών από 10,4% το 2010 σε 9,2% το 2014 (Πίνακας 3).
- Στο Γράφημα 11 παρουσιάζεται διαχρονικά, για τα έτη 2008 έως 2014, η τάση που καταγράφεται για βασικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών, ως ποσοστό της μέσης μηνιαίας δαπάνης επί του οικογενειακού προϋπολογισμού (τρέχουσες τιμές). Παρατηρείται αύξηση του ποσοστού της δαπάνης για είδη διατροφής κατά 4,1 ποσοστιαίες μονάδες, για δαπάνες στέγασης κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες, για δαπάνες υγείας και εκπαίδευσης κατά 0,5 και 0,4 ποσοστιαίες μονάδες, αντίστοιχα. Αντιθέτως, μείωση κατά ποσοστιαίες 2,3 μονάδες παρατηρείται στις δαπάνες για είδη ένδυσης και υπόδησης.

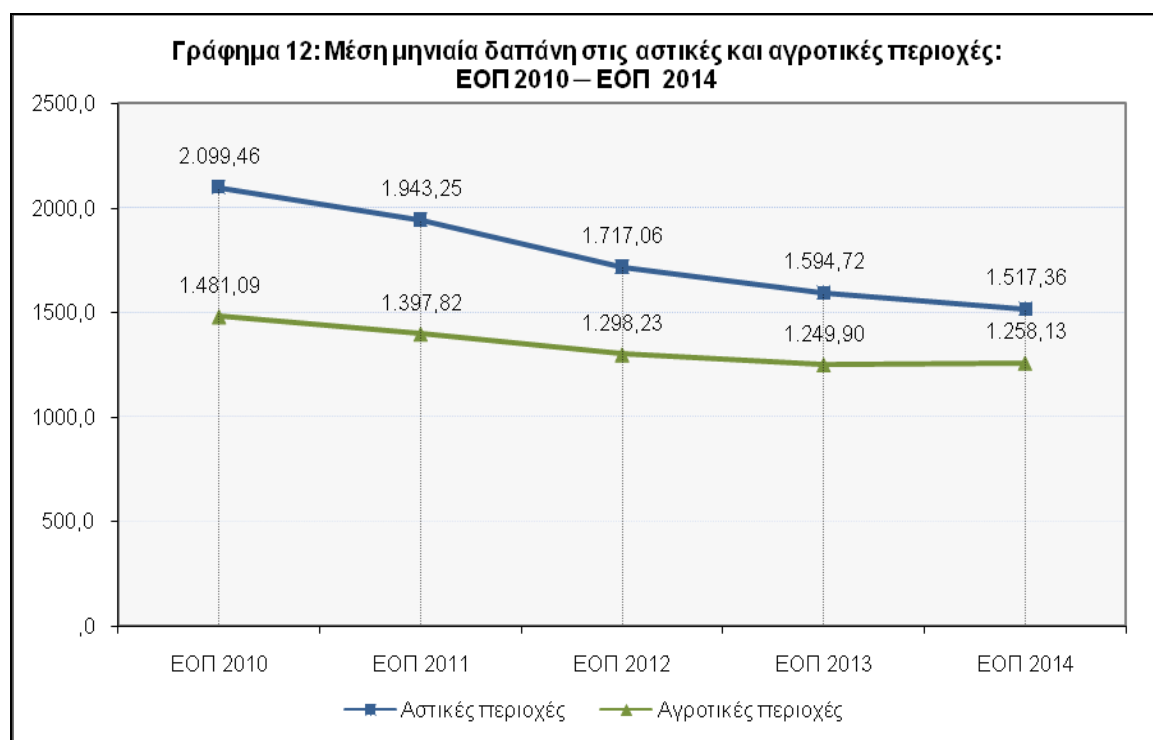

- Η ποσοστιαία κατανομή της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών, κατά τρόπο κτήσεως, παρουσιάζεται στον Πίνακα 5 δίνοντας για το 2014 αντίστοιχη εικόνα με αυτήν του 2013.

Γ. Διαφορετικά πρότυπα κατανάλωσης, ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριών

- Στον Πίνακα 6 παρουσιάζονται, ταξινομημένες κατά φθίνουσα σειρά, οι δώδεκα (12) κατηγορίες δαπανών που πραγματοποιούν, κατά μέσο όρο, τα νοικοκυριά της Χώρας για αγαθά και υπηρεσίες (τρέχουσες τιμές). Η μεγαλύτερη μέση μηνιαία δαπάνη αφορά σε είδη διατροφής και ακολουθούν οι δαπάνες για στέγαση, μεταφορές, ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφενεία κλπ., ενώ επισημαίνεται ότι, παρά τα διαφορετικά πρότυπα κατανάλωσης, που παρατηρούνται ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού, η μεγαλύτερη δαπάνη που καταγράφεται σε όλους τους τύπους νοικοκυριών αφορά σε είδη διατροφής.

- Νοικοκυριά με ένα άτομο μόνο, ηλικίας 65 ετών και άνω, έχουν λιγότερες δαπάνες κατά 54,2% της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών της Χώρας. Νοικοκυριά που αποτελούνται από ένα ζευγάρι με δυο παιδιά έως και 16 ετών έχουν περισσότερες δαπάνες κατά 43,5% της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών της Χώρας (Πίνακας 7).
- Νοικοκυριά με υπεύθυνο οικονομικά μη ενεργό ή άνεργο δαπανούν, κατά μέσο όρο, το 77,9 % της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών της Χώρας, ενώ αυτά με υπεύθυνο αυτοαπασχολούμενο με μισθωτούς το 208,62% αυτής (Πίνακας 8).
- Μείωση σε σύγκριση με το 2013, καταγράφεται στις δαπάνες νοικοκυριών με υπεύθυνο οικονομικά μη ενεργό ή άνεργο κατά 8,2% και με υπεύθυνο αυτοαπασχολούμενο χωρίς μισθωτούς κατά 1,6%, ενώ αύξηση κατά 1,8% καταγράφεται στις δαπάνες νοικοκυριών με υπεύθυνο αυτοαπασχολούμενο με μισθωτούς και κατά 0,8% στα νοικοκυριά με υπεύθυνο μισθωτό (Πίνακας 8).
- Η μέση μηνιαία δαπάνη διαφέρει ανάλογα με την ηλικία του υπευθύνου του νοικοκυριού. Όπως και στην έρευνα έτους 2013, τα νοικοκυριά με υπεύθυνο ηλικίας 45-54 ετών δαπανούν, κατά μέσο όρο, περισσότερο. Πιο συγκεκριμένα, τα νοικοκυριά αυτά δαπανούν, κατά μέσο όρο, το 127,6 % της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών της Χώρας. Τα νοικοκυριά με υπεύθυνο ηλικίας κάτω των 25 ετών αποτελούν την ηλικιακή κατηγορία με τη μικρότερη ποσοστιαία συμμετοχή (53,7% αυτής), ενώ τα νοικοκυριά με τη μικρότερη ποσοστιαία συμμετοχή για το 2013 ήταν αυτά με υπεύθυνο ηλικίας 75 ετών και άνω (56,3% αυτής) (Πίνακας 9).
- Τα νοικοκυριά που διαμένουν σε αγροτικές περιοχές δαπανούν κατά μέσο όρο 1.258,13 ευρώ μηνιαίως, ενώ αυτά που διαμένουν σε αστικές περιοχές 1.517,36 ευρώ (Γράφημα 12, μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών σε αστικές και αγροτικές περιοχές, 2010-2014). Επομένως, τα νοικοκυριά που διαμένουν σε αγροτικές περιοχές δαπανούν, κατά μέσο, όρο 17,1% λιγότερο από τα νοικοκυριά που διαμένουν σε αστικές περιοχές.

Δ. Μέση μηνιαία κατανάλωση (ποσότητες) ειδών διατροφής, οινοπνευματωδών ποτών, καπνού, υγρών καυσίμων, υγραερίου, φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας.

- Μεταξύ των ετών 2013 και 2014, μείωση παρουσιάζουν οι μηνιαίες ποσότητες ειδών διατροφής και οινοπνευματωδών ποτών και καπνού, που αφορούν σε τσιγάρα (9%), τυρί (5,7%), ζυμαρικά (1,8%), ελαιόλαδο (1,3%), ψωμί και προϊόντα αρτοποιίας (1,1%), κρέας (0,2%), ενώ αύξηση παρουσιάζουν οι μηνιαίες ποσότητες που αφορούν σε γιαούρτι (3,8%), γάλα (1,1%), φρέσκα και συντηρημένα λαχανικά (0,8%), ψάρια (0,8%), φρέσκα και συντηρημένα φρούτα και ξηροί καρποί (0,3), οινοπνευματώδη ποτά (0,3%) και ρύζι (0,1%). Αμετάβλητη είναι η μέση μηνιαία ποσότητα των αυγών (Πίνακας 10).
- Η μέση μηνιαία ποσότητα φυσικού αερίου, υγρών καυσίμων, υγραερίου και ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται στην κύρια κατοικία μειώθηκε κατά 21,3%, 19,7%, 3,9% και 1,3% αντίστοιχα, ενώ η μέση μηνιαία ποσότητα στερεών καυσίμων (καυσόξυλα, πελλέτες, πυρήνας κλπ.) αυξήθηκε κατά 15,4 % (Πίνακας 11).

Ε. Συνθήκες διαβίωσης

Από τα στοιχεία της έρευνας (Πίνακας 12) προκύπτει ότι τα νοικοκυριά διαθέτουν:

- Τηλεόραση έγχρωμη (99,4%)
- Κινητό τηλέφωνο (89,6%)
- Σταθερό τηλέφωνο (83,8%)
- Επιβατηγό αυτοκίνητο ΙΧ (65,9%)
- Προσωπικό ηλεκτρονικό υπολογιστή (64,2%)
- Πλυντήριο πιάτων (36,3%)
- Καταψύκτη (26,9%)
- Δεύτερη κατοικία (16,6%) και
- Κλειστό χώρο στάθμευσης (13,4%)

και χρησιμοποιούν την κεντρική θέρμανση ως κύρια πηγή θέρμανσης σε ποσοστό 35,5%.

ΣΤ. Ανισότητα

- Το μερίδιο της μέσης ισοδύναμης δαπάνης (αγορές, τρέχουσες τιμές) του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού είναι 5,7 φορές μεγαλύτερο από το μερίδιο της μέσης ισοδύναμης δαπάνης του φτωχότερου 20% του πληθυσμού (ίδια τιμή και για το 2013). Ο δείκτης μειώνεται στο 4,5, όταν συμπεριληφθούν στην καταναλωτική δαπάνη και οι τεκμαρτές δαπάνες (τελική καταναλωτική δαπάνη) ⁽²⁾ (επίσης ίδια τιμή για το 2013) (Πίνακας 13).

⁽²⁾ **Τελική καταναλωτική δαπάνη του νοικοκυριού:** η αξία, σε χρήμα, των αγαθών και υπηρεσιών που αγόρασε το νοικοκυριό ή έλαβε σε είδος (από δική του παραγωγή, δικό του κατάστημα, τον εργοδότη ή από αλλού), για να καλύψει τις οικογενειακές και κοινωνικές του ανάγκες.

- Το μερίδιο της μέσης ισοδύναμης δαπάνης για είδη διατροφής των νοικοκυριών του φτωχότερου 20% του πληθυσμού ανέρχεται στο 32,9% των δαπανών των νοικοκυριών της Χώρας, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού ανέρχεται στο 13,9% (Πίνακας 14).
- Ο κίνδυνος φτώχειας απειλεί το 20,6% του πληθυσμού της Χώρας, όταν στον υπολογισμό του δείκτη λαμβάνεται υπόψη μόνο η δαπάνη με τρόπο κτήσεως την αγορά (21% το 2013), ενώ ο δείκτης μειώνεται στο 14,0% του πληθυσμού (14,7% το 2013), όταν λαμβάνονται υπόψη όλες οι καταναλωτικές δαπάνες, ανεξάρτητα από τον τρόπο κτήσεως (τεκμαρτό ενοίκιο από ιδιοκατοίκηση, ιδιοπαραγόμενα αγαθά, αγαθά και υπηρεσίες παρεχόμενες δωρεάν από τον εργοδότη, άλλα νοικοκυριά, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, κράτος κλπ.) (Πίνακες 15 και 16).
- Η μέση μηνιαία δαπάνη των φτωχών νοικοκυριών⁽³⁾ εκτιμάται στο 32,4% των δαπανών των μη φτωχών νοικοκυριών⁽³⁾. Τα φτωχά νοικοκυριά δαπανούν το 32,8% του μέσου προϋπολογισμού τους σε είδη διατροφής, ενώ τα μη φτωχά το 19,5%. Λόγω της σύνθεσης των φτωχών νοικοκυριών (ηλικιωμένοι, ανασφάλιστοι, κλπ.), η δαπάνη τους για την υγεία ανέρχεται στο 8,1% του μέσου προϋπολογισμού τους, ενώ η αντίστοιχη δαπάνη των μη φτωχών ανέρχεται στο 7,6% (Πίνακας 17).

Z. Καταναλωτικά πρότυπα στην Ευρώπη

- Σε Ελλάδα, Ιταλία και Βουλγαρία το σχετικά μεγαλύτερο μερίδιο των δαπανών (τρέχουσες τιμές) του μέσου προϋπολογισμού των νοικοκυριών αφορά στα είδη διατροφής (Πίνακας 18).
- Τα καταναλωτικά πρότυπα διαφέρουν για τη Δανία, Ισπανία και Νορβηγία, όπου καταγράφονται ως υψηλότερες οι δαπάνες που αφορούν στη στέγαση, ενώ για το Ηνωμένο βασίλειο οι δαπάνες στις μεταφορές.
- Οι δαπάνες για εκπαίδευση κυμαίνονται από 0,2% του μέσου προϋπολογισμού των νοικοκυριών στη Νορβηγία έως 3,4% στην Ελλάδα.
- Η Ελλάδα και η Βουλγαρία καταγράφουν τη μεγαλύτερη ιδιωτική δαπάνη για την υγεία, 7,2% και 6,3 % του μέσου προϋπολογισμού των νοικοκυριών, αντίστοιχα.

 Για περισσότερες πληροφορίες, σχετικά με την Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 2014, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

⁽³⁾ **Φτωχός πληθυσμός:** ο πληθυσμός που έχει δαπάνη μικρότερη ή ίση από το κατώφλι της φτώχειας. Το κατώφλι της φτώχειας υπολογίζεται με τη σχετική έννοια και ορίζεται στο 60% της διάμεσης ισοδύναμης δαπάνης από αγορές του νοικοκυριού (περισσότερες πληροφορίες στις επεξηγηματικές σημειώσεις).

⁽³⁾ **Μη Φτωχός πληθυσμός:** ο πληθυσμός που έχει δαπάνη μεγαλύτερη από το κατώφλι της φτώχειας. Το κατώφλι της φτώχειας υπολογίζεται με τη σχετική έννοια και ορίζεται στο 60% της διάμεσης ισοδύναμης δαπάνης από αγορές του νοικοκυριού (περισσότερες πληροφορίες στις επεξηγηματικές σημειώσεις).

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1. Μέσος όρος μηνιαίας δαπάνης (αγορές, τρέχουσες τιμές) για αγαθά και υπηρεσίες:
ΕΟΠ 2014 και 2013

Αξία σε ευρώ

Αγαθά και υπηρεσίες	ΕΟΠ 2014		ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2014/2013	ΕΟΠ 2014/2013
	Αξία	Κατανομή %	Αξία	Κατανομή %	Μεταβολή αξίας %	Διαφορά ποσοστιαίας κατανομής %
Σύνολο	1460,52	100,0	1.509,39	100	-3,2	
Είδη διατροφής	299,79	20,5	307,33	20,4	-2,5	0,2
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	58,8	4,0	62,8	4,2	-6,4	-0,1
Είδη ένδυσης και υπόδησης	85,7	5,9	87,38	5,8	-1,9	0,1
Στέγαση	195,29	13,4	206,99	13,7	-5,7	-0,3
Διαρκή αγαθά	72,76	5,0	83,94	5,6	-13,3	-0,6
Υγεία	105,76	7,2	104,44	6,9	1,3	0,3
Μεταφορές	184,82	12,7	189,19	12,5	-2,3	0,1
Επικοινωνίες	60,08	4,1	61,91	4,1	-3,0	0,0
Αναψυχή και πολιτισμός	68,71	4,7	68,82	4,6	-0,2	0,1
Εκπαίδευση	50,84	3,5	50,83	3,4	0,0	0,1
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	143,49	9,8	145,55	9,6	-1,4	0,2
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	134,49	9,2	140,19	9,3	-4,1	-0,1

**Πίνακας 2. Μέσος όρος μηνιαίας δαπάνης (αγορές, σταθερές τιμές 2014) για αγαθά και υπηρεσίες:
ΕΟΠ 2014 και 2013**

Αξία σε ευρώ

Αγαθά και υπηρεσίες	ΕΟΠ 2014		ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2014/2013	ΕΟΠ 2014/2013
	Αξία	Κατανομή %	Αξία	Κατανομή %	Μεταβολή αξίας %	Διαφορά ποσοστιαίας κατανομής %
Σύνολο	1460,52	100,0	1470,15	100,0	-0,7	
Είδη διατροφής	299,79	20,5	303,64	20,7	-1,3	-0,2
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	58,8	4,0	64,68	4,4	-9,1	-0,4
Είδη ένδυσης και υπόδησης	85,7	5,9	83,97	5,7	2,1	0,2
Στέγαση	195,29	13,4	192,29	13,1	1,6	0,3
Διαρκή αγαθά	72,76	5,0	82,51	5,6	-11,8	-0,6
Υγεία	105,76	7,2	103,40	7	2,3	0,2
Μεταφορές	184,82	12,7	181,24	12,3	2,0	0,4
Επικοινωνίες	60,08	4,1	61,91	4,2	-3,0	-0,1
Αναψυχή και πολιτισμός	68,71	4,7	69,99	4,8	-1,8	-0,1
Εκπαίδευση	50,84	3,5	49,25	3,4	3,2	0,1
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	143,49	9,8	143,80	9,8	-0,2	0,0
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	134,49	9,2	136,83	9,3	-1,7	-0,1

Πίνακας 3. Μέσος όρος μηνιαίας δαπάνης (αγορές, τρέχουσες τιμές) για αγαθά και υπηρεσίες: ΕΟΠ 2014 – 2010

Αξία σε ευρώ

Αγαθά και υπηρεσίες	ΕΟΠ 2014		ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2012		ΕΟΠ 2011		ΕΟΠ 2010	
	Αξία σε	%	Αξία σε	%	Αξία σε	%	Αξία σε	%	Αξία σε	%
Σύνολο	1460,52	100,0	1.509,39	100	1.637,10	100	1.824,02	100	1.956,42	100
Είδη διατροφής	299,79	20,5	307,33	20,4	328,57	20,1	355,05	19,5	351,67	18
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	58,8	4,0	62,80	4,2	62,71	3,8	66,52	3,6	68,70	3,5
Είδη ένδυσης και υπόδησης	85,7	5,9	87,38	5,8	95,34	5,8	112,51	6,2	140,84	7,2
Στέγαση	195,29	13,4	206,99	13,7	227,07	13,9	230,16	12,6	228,82	11,7
Διαρκή αγαθά	72,76	5,0	83,94	5,6	94,97	5,8	110,05	6	130,47	6,7
Υγεία	105,76	7,2	104,44	6,9	104,71	6,4	114,58	6,3	124,43	6,4
Μεταφορές	184,82	12,7	189,19	12,5	209,88	12,8	240,05	13,2	264,87	13,5
Επικοινωνίες	60,08	4,1	61,91	4,1	68,19	4,2	73,69	4	78,46	4
Αναψυχή και πολιτισμός	68,71	4,7	68,82	4,6	72,87	4,5	85,72	4,7	91,60	4,7
Εκπαίδευση	50,84	3,5	50,83	3,4	57,33	3,5	63,71	3,5	64,21	3,3
Ξενοδοχεία, καφεενεία και εστιατόρια	143,49	9,8	145,55	9,6	160,47	9,8	189,11	10,4	209,75	10,7
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	134,49	9,2	140,19	9,3	154,98	9,5	182,89	10	202,61	10,4

Πίνακας 4. Μέσος όρος μηνιαίας δαπάνης (αγορές, τρέχουσες τιμές) για είδη διατροφής: ΕΟΠ 2014 και 2013

Αξία σε ευρώ

Είδη διατροφής και μη οιοπνευματώδη ποτά	ΕΟΠ 2014		ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2014/2013	ΕΟΠ 2014/2013
	Αξία	Κατανομή %	Αξία	Κατανομή %	Μεταβολή αξίας %	Διαφορά ποσοστιαίας κατανομής %
Σύνολο	299,79	100,0	307,33	100,0	-2,5	
Αλεύρι, ψωμί, δημητριακά	46,99	15,7	48,24	15,7	-2,6	0,0
Κρέας	68,06	22,7	70,51	22,9	-3,5	-0,2
Ψάρια	21,6	7,2	21,9	7,1	-1,4	0,1
Γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά	54,24	18,1	55,5	18,1	-2,3	0,0
Έλαια και λίπη	17,59	5,9	18,33	6	-4,0	-0,1
Φρούτα	21,39	7,1	21,77	7,1	-1,7	0,0
Λαχανικά	35,36	11,8	36,03	11,7	-1,9	0,1
Ζάχαρη, μαρμελάδα, μέλι, σιρόπια, σοκολάτα και ζαχαρωτά	13,76	4,6	13,85	4,5	-0,6	0,1
Λοιπά είδη διατροφής	4,92	1,6	4,83	1,6	1,9	0,0
Καφές, τσάι και κακάο	6,68	2,2	6,93	2,3	-3,6	-0,1
Μεταλλικά νερά, αναψυκτικά, χυμοί φρούτων και λαχανικών	9,21	3,1	9,44	3,1	-2,4	0,0

Πίνακας 5. Μέση μηνιαία δαπάνη (αγορές, τρέχουσες τιμές), κατά τρόπο κτήσεως αγαθών και υπηρεσιών: ΕΟΠ 2014 και 2013

Αξία σε ευρώ

Τρόπος κτήσεως αγαθών και υπηρεσιών	ΕΟΠ 2014		ΕΟΠ 2013	
	Αξία	Κατανομή %	Αξία	Κατανομή %
Αγορές και απολαβές σε είδος	1795,34	100,0	1.859,89	100,0
Αγορές	1460,52	81,2	1.509,39	81,2
Από δική του παραγωγή	20,80	1,2	19,55	1,1
Από δική του επιχείρηση	259,21	14,4	270,81	14,6
Από άλλες πηγές	52,99	2,9	54,42	2,9
Από τον εργοδότη	4,55	0,3	5,73	0,3

Πίνακας 6. Ποσοστιαία κατανομή μέσης μηνιαίας δαπάνης (αγορές, τρέχουσες τιμές) για τις 12 κύριες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών, κατά τύπο νοικοκυριού, ταξινομημένες κατά φθίνουσα σειρά: ΕΟΠ 2014

%

Αγαθά και υπηρεσίες	Όλα τα νοικοκυριά	Άτομο μόνο, ηλικίας 65 ετών και άνω	Ζευγάρι με 1 παιδί έως και 16 ετών	Ζευγάρι με 2 παιδιά έως και 16 ετών	Ζευγάρι με 3 παιδιά και άνω έως και 16 ετών	Ένας γονέας με 1 παιδί ή περισσότερα έως και 16 ετών	Ζευγάρι ή ένας γονέας με παιδιά άνω των 16 ετών
Είδη διατροφής	20,5	25,5	18,9	20,0	24,6	19,6	20,2
Στέγαση	13,4	19,8	14,2	11,7	11,8	12,6	11,2
Μεταφορές	12,7	4,9	14,5	13,1	12,7	8,6	13,9
Ξενοδοχεία, καφεενεία και εστιατόρια	9,8	5,7	8,3	9,2	7,6	8,1	11,9
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	9,2	9,2	10,1	7,7	6,6	9,9	8,9
Υγεία	7,2	14,9	5,1	5,3	3,6	4,6	7,2
Είδη ένδυσης και υπόδησης	5,9	4,3	6,8	7,1	6,4	6,4	5,7
Διαρκή αγαθά	5,0	7,4	5,1	5,9	5,4	9,5	4,2
Αναψυχή και πολιτισμός	4,7	2,2	5,4	6,2	5,1	5,8	4,5
Επικοινωνίες	4,1	4,2	3,6	3,6	3,5	3,9	4,5
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	4,0	1,9	3,5	3,5	4,4	3,5	5,0
Εκπαίδευση	3,5	0,0	4,3	6,8	8,1	7,6	2,9

Πίνακας 7. Μέση μηνιαία δαπάνη (αγορές, τρέχουσες τιμές), κατά τύπο νοικοκυριού: ΕΟΠ 2014

Αξία σε ευρώ

Τύπος νοικοκυριού	Αξία	Συμμετοχή %
Όλα τα νοικοκυριά	1.460,52	100,0
Ατομο μόνο, ηλικίας κάτω των 65 ετών	1.003,05	68,7
Ατομο μόνο, ηλικίας 65 ετών και άνω	669,12	45,8
Ζευγάρι	1.216,21	83,3
Ζευγάρι με 1 παιδί έως και 16 ετών	1.902,69	130,3
Ζευγάρι με 2 παιδιά έως και 16 ετών	2.096,12	143,5
Ζευγάρι με 3 παιδιά και άνω έως και 16 ετών	2.015,88	138,0
Ένας γονέας με 1 παιδί ή περισσότερα έως και 16 ετών	1.446,77	99,1
Ζευγάρι ή ένας γονέας με παιδιά άνω των 16 ετών	1.784,44	122,2
Άλλο είδος νοικοκυριού	1.886,67	129,2

Πίνακας 8. Μέση μηνιαία δαπάνη (αγορές, τρέχουσες τιμές), κατά θέση στην εργασία του υπεύθυνου του νοικοκυριού: ΕΟΠ 2014 και 2013

Αξία σε ευρώ

Θέση στην εργασία	ΕΟΠ 2014	ΕΟΠ 2013	ΕΟΠ 2014 /2013
	Αξία	Αξία	Μεταβολή %
Σύνολο αγορών	1460,5	1509,4	-3,2
Μισθωτός	1810,8	1796,8	0,8
Αυτοαπασχολούμενος με μισθωτούς	3046,9	2994,2	1,8
Αυτοαπασχολούμενος χωρίς μισθωτούς	1836,5	1865,8	-1,6
Οικονομικά μη ενεργός ή άνεργος	1137,9	1239,5	-8,2

Πίνακας 9. Μέση μηνιαία δαπάνη (αγορές, τρέχουσες τιμές), κατά ομάδες ηλικιών του υπευθύνου του νοικοκυριού: ΕΟΠ 2014 και 2013

Αξία σε ευρώ

Ομάδες ηλικιών	ΕΟΠ 2014		ΕΟΠ 2013	
	Αξία	Συμμετοχή %	Αξία	Συμμετοχή %
Όλα τα νοικοκυριά	1.460,52	100,0	1.509,39	100,0
Μέχρι 24 ετών	784,86	53,7	995,24	65,9
25 - 34 ετών	1.377,95	94,3	1.438,82	95,3
35 - 44 ετών	1.748,51	119,7	1.705,90	113,0
45 - 54 ετών	1.863,67	127,6	1.881,75	124,7
55 - 64 ετών	1.698,67	116,3	1.709,55	113,3
65 - 74 ετών	1.238,49	84,8	1.397,28	92,6
75 ετών και άνω	834,58	57,1	850,29	56,3

Πίνακας 10. Μέση μηνιαία κατανάλωση (ποσότητα) ειδών διατροφής, οιοπνευματωδών ποτών και καπνού: ΕΟΠ 2014 και 2013

Είδος	Μονάδα μέτρησης	ΕΟΠ 2014	ΕΟΠ 2013	Διαφορά ποσότητας	Μεταβολή %
Ρύζι	Γραμμάρια	1,318	1,317	1	0,1
Ψωμί και είδη αρτοποιίας	Γραμμάρια	10,693	10,809	-116	-1,1
Ζυμαρικά	Γραμμάρια	2,715	2,766	-51	-1,8
Κρέας	Γραμμάρια	10,376	10,413	-26	-0,2
Ψάρια	Γραμμάρια	2,972	2,947	24	0,8
Γάλα	Χιλιοστόλιτρα	12,257	12,122	135	1,1
Αυγά	Τεμάχια	15	15	0	0,0
Γιαούρτι	Γραμμάρια	1,796	1,731	65	3,8
Τυρί	Γραμμάρια	3,004	3,185	-181	-5,7
Φρούτα νωπά, συντηρημένα και ξηροί καρποί	Γραμμάρια	17,621	17,567	54	0,3
Λαχανικά νωπά, συντηρημένα και όσπρια	Γραμμάρια	26,477	26,272	205	0,8
Ελαιόλαδο	Χιλιοστόλιτρα	3,431	3,477	-46	-1,3
Τσιγάρα	Τεμάχια	201	221	-20	-9,0
Οιοπνευματώδη ποτά	Χιλιοστόλιτρα	3,792	3,781	11	0,3

Πίνακας 11. Μέση μηνιαία κατανάλωση (ποσότητα) ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, και άλλων καυσίμων για την κύρια κατοικία: ΕΟΠ 2014 και 2013

Ηλεκτρική ενέργεια, φυσικό υγραέριο και καύσιμα υγρά και στερεά	Μονάδα μέτρησης	ΕΟΠ 2014	ΕΟΠ 2013	Διαφορά ποσότητας	Μεταβολή %
Ηλεκτρική ενέργεια	Κιλοβατώρες	319,97	324.07	-4,1	-1,3
Φυσικό αέριο	Κυβικά μέτρα	5,75	7.31	-1,56	-21,3
Υγραέριο	Γραμμάρια	806,77	839.43	-32,66	-3,9
Υγρά καύσιμα	Λίτρα	24.13	30.05	-5,92	-19,7
Στερεά καύσιμα	Κιλά	75,81	65.72	10,09	15,4

Πίνακας 12. Δείκτες συνθηκών διαβίωσης: ΕΟΠ 2014 και 2013

Ανέσεις των νοικοκυριών στην κύρια κατοικία	ΕΟΠ 2014		ΕΟΠ 2013	
	Αριθμός νοικοκυριών	Κατανομή %	Αριθμός νοικοκυριών	Κατανομή %
Σύνολο νοικοκυριών	4.136.073	100,00	4.178.116	100,0
Τηλεόραση έγχρωμη	4.111.089	99,4	4.150.163	99,3
Προσωπικός ηλεκτρονικός υπολογιστής	2.655.037	64,2	2.486.661	59,5
Κινητό τηλέφωνο	3.704.511	89,6	3.728.068	89,2
Δεύτερη κατοικία	685.995	16,6	690.732	16,5
Πλυντήριο πιάτων	1.500.330	36,3	1.522.999	36,5
Σταθερό τηλέφωνο	3.467.183	83,8	3.407.413	81,6
Καταψύκτης	1.114.609	26,9	1.121.432	26,8
Κεντρική θέρμανση (αυτόνομη και κοινόχρηστη)	1.467.106	35,5	1.592.835	38,1
Επιβατικό αυτοκίνητο ΙΧ	2.726.987	65,9	2.699.915	64,6
Κλειστός χώρος στάθμευσης	552.664	13,4	560.771	13,4

**Πίνακας 13. Πεντημόρια δαπάνης και δείκτης ανισοκατανομής (S80/S20):
ΕΟΠ 2014 και 2013**

Αξία σε ευρώ

Πεντημόρια δαπάνης	Δαπάνη (αγορές)		Συνολική δαπάνη	
	ΕΟΠ 2014	ΕΟΠ 2013	ΕΟΠ 2014	ΕΟΠ 2013
1 ^ο πεντημόριο	317,85	333,19	467,66	493,88
2 ^ο πεντημόριο	507,75	530,77	686,15	709,73
3 ^ο πεντημόριο	690,92	710,67	883,68	910,14
4 ^ο πεντημόριο	929,99	958,57	1.158,16	1.187,85
5 ^ο πεντημόριο	1.813,76	1.891,14	2.112,33	2.213,28
<i>S80/S20</i>	5,7	5,7	4,5	4,5

**Πίνακας 14. Πεντημόρια δαπάνης ανά κατηγορία αγαθών και υπηρεσιών:
ΕΟΠ 2014 και 2013**

Αγαθά και υπηρεσίες	ΕΟΠ 2014		ΕΟΠ 2013	
	1 ^ο πεντημόριο (χαμηλότερο 20%)	5 ^ο πεντημόριο (υψηλότερο 20%)	1 ^ο πεντημόριο (χαμηλότερο 20%)	5 ^ο πεντημόριο (υψηλότερο 20%)
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0
Είδη διατροφής	32,9	13,9	32,3	13,5
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	3,6	3,6	3,5	3,6
Είδη ένδυσης και υπόδησης	3,3	6,5	3,1	7,0
Στέγαση	22,7	10,7	25,0	10,5
Διαρκή αγαθά οικιακής χρήσης	3,3	6,5	3,1	7,8
Υγεία	8,2	7,5	7,6	7,2
Μεταφορές	6,3	15,2	6,2	14,9
Επικοινωνίες	6,3	3,1	5,4	3,1
Αναψυχή και πολιτισμός	2,0	6,3	1,9	6,4
Εκπαίδευση	1,0	4,1	1,5	3,3
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	4,8	11,3	4,6	11,9
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	5,7	11,4	5,7	10,8

Πίνακας 15. Κατώφλι κινδύνου φτώχειας: ΕΟΠ 2014 και 2013

Αξία σε ευρώ			
Δαπάνη (αγορές) κατ' έτος		Συνολική δαπάνη κατ' έτος	
2014	2013	2014	2013
4.944,74	5.253,77	6,341,40	6.492,53

Πίνακας 16. Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας: ΕΟΠ 2014 και 2013

%			
Δαπάνη (αγορές)		Συνολική δαπάνη	
2014	2013	2014	2013
20,6	21,0	14,0	14,7

Πίνακας 17. Μέση μηνιαία δαπάνη (αγορές, τρέχουσες τιμές) για αγαθά και υπηρεσίες κατά κατηγορία πληθυσμού (φτωχός, μη φτωχός): ΕΟΠ 2014

Αξία σε ευρώ					
Αγαθά και υπηρεσίες	Φτωχός πληθυσμός		Μη Φτωχός πληθυσμός		Φτωχός/ μη φτωχός Μεταβολή %
	Αξία	%	Αξία	%	
Σύνολο	320,41	100,0	989,65	100,0	32,4
Είδη διατροφής	105,03	32,8	192,89	19,5	54,4
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	11,44	3,6	38,30	3,9	29,9
Είδη ένδυσης και υπόδησης	10,66	3,3	58,61	5,9	18,2
Στέγαση	73,48	22,9	136,87	13,8	53,7
Διαρκή αγαθά οικιακής χρήσης	10,38	3,2	52,59	5,3	19,7
Υγεία	26,09	8,1	74,79	7,6	34,9
Μεταφορές	20,18	6,3	124,64	12,6	16,2
Επικοινωνίες	20,24	6,3	39,59	4,0	51,1
Αναψυχή και πολιτισμός	6,20	1,9	47,10	4,8	13,2
Εκπαίδευση	3,11	1,0	29,68	3,0	10,5
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	15,43	4,8	98,94	10,0	15,6
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	18,17	5,7	95,64	9,7	19,0

Πίνακας 18. Ποσοστιαία κατανομή μέσης μηνιαίας δαπάνης (αγορές, τρέχουσες τιμές) για αγαθά και υπηρεσίες σε χώρες της Ευρώπης: ΕΟΠ 2014 και 2013

Αγαθά και υπηρεσίες	Βουλγαρία ΕΟΠ 2014	Δανία ΕΟΠ 2013	Ελλάδα ΕΟΠ 2014	Ιταλία ΕΟΠ 2013	Νορβηγία ΕΟΠ 2013	Ισπανία ΕΟΠ 2014	Ηνωμένο Βασίλειο ΕΟΠ 2012
Είδη διατροφής	38.8	10.7	20.5	23.7	11.8	14.9	13.3
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	5.0	3.3	4.0	2.4	2.7	1.9	3.0
Είδη ένδυσης και υπόδησης	4.6	4.7	5.9	6.2	5.4	5.1	5.1
Στέγαση	16.1	31.0	13.4	13.0	31.2	32.4	15.6
Διαρκή αγαθά	4.4	5.6	5.0	7.8	5.6	4.1	6.6
Υγεία	6.3	2.4	7.2	4.9	2.6	3.5	1.6
Μεταφορές	8.7	14.2	12.7	19.0	18.7	11.9	15.8
Επικοινωνίες	5.3	2.6	4.1	2.5	1.9	2.9	3.2
Αναψυχή και πολιτισμός	5.6	10.0	4.7	5.3	10.0	5.7	15.0
Εκπαίδευση		0.5	3.5	1.5	0.2	1.4	1.8
Ξενοδοχεία, καφενεία και	5.3	5.6	9.8	7.4	3.6	8.6	9.6
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες		9.4	9.2	6.2	6.2	7.6	9.3

**Πίνακας 19. Συντελεστές μεταβλητότητας στις 12 κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών:
ΕΟΠ 2014**

Αγαθά και υπηρεσίες	Συντελεστής μεταβλητότητας %
Σύνολο	1,8
Είδη διατροφής	1,4
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	3,0
Είδη ένδυσης και υπόδησης	3,0
Στέγαση	1,6
Διαρκή αγαθά	3,2
Υγεία	2,7
Μεταφορές	3,6
Επικοινωνίες	1,4
Αναψυχή και πολιτισμός	3,8
Εκπαίδευση	5,4
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	2,9
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	2,7

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών

Η Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών – ΕΟΠ (Household Budget Survey) είναι μία στατιστική έρευνα με την οποία συγκεντρώνονται πληροφορίες από αντιπροσωπευτικό δείγμα νοικοκυριών για τη σύνθεσή τους, την απασχόληση των μελών τους, τις συνθήκες στέγασης και, κυρίως, για τις δαπάνες διαβίωσής τους, καθώς και για τα εισοδήματά τους. Οι πληροφορίες για τις δαπάνες που συγκεντρώνονται από τα νοικοκυριά είναι πολύ αναλυτικές. Δεν συγκεντρώνονται, δηλαδή, πληροφορίες για κατηγορίες δαπανών συνολικά, όπως «δαπάνες διατροφής», «είδη ένδυσης – υπόδησης», «δαπάνες για υγεία» κλπ., αλλά για καθεμία δαπάνη χωριστά, π.χ. ψωμί άσπρο, γάλα νωπό πλήρες, μοσχάρι νωπό κλπ., υποδήματα ανδρικά, γυναικεία κλπ. ή μικροβιολογικές εξετάσεις, φάρμακα κλπ.

Βασικός στόχος της έρευνας είναι η αναθεώρηση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή που καταρτίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ. Επιπλέον, η ΕΟΠ αποτελεί την πλέον κατάλληλη πηγή για:

- τη συμπλήρωση των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων με την εκτίμηση της συνολικής ιδιωτικής κατανάλωσης,
- τη μελέτη του ύψους και της διάρθρωσης των δαπανών των νοικοκυριών σε σχέση με το εισόδημά τους, καθώς και τα άλλα οικονομικά, κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά τους,
- την ανάλυση των μεταβολών του επιπέδου διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση με τις προηγούμενες έρευνες,
- τη μελέτη της σχέσης μεταξύ των αγορών και των σε είδος απολαβών των νοικοκυριών,
- τη μελέτη των ορίων χαμηλού εισοδήματος κατά διάφορες κοινωνικο - οικονομικές κατηγορίες και ομάδες του πληθυσμού, καθώς και
- τη μελέτη των αλλαγών στις διατροφικές συνήθειες των νοικοκυριών της Χώρας.

Ιστορικό της έρευνας

Η ΕΟΠ 2014 είναι η δέκατη πέμπτη κατά σειρά έρευνα που έχει διενεργηθεί στην Ελλάδα. Η πρώτη ΕΟΠ στην Ελλάδα διενεργήθηκε κατά τα έτη 1957/58, είχε διάρκεια ένα χρόνο και το δείγμα ανήλθε σε 2.500, περίπου, νοικοκυριά των αστικών περιοχών της Χώρας. Η έρευνα αυτή συνεχίστηκε κατά τα επόμενα έτη και μέχρι το έτος 1972 μόνο σε δήμους άνω των 30.000 κατοίκων, σε μικρότερο, όμως, δείγμα νοικοκυριών.

Τον Απρίλιο του έτους 1963, παράλληλα με την έρευνα στις αστικές περιοχές, άρχισε ευρείας έκτασης έρευνα στις ημιαστικές και στις αγροτικές περιοχές της Χώρας, δηλαδή σε δήμους και κοινότητες με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων, διήρκεσε ένα χρόνο, περιελήφθησαν 3.755 νοικοκυριά των περιοχών αυτών και συνεχίστηκε μέχρι το έτος 1972 σε μικρότερο, όμως, δείγμα νοικοκυριών.

Κατά τα έτη 1974, 1981/82, 1987/88, 1993/94, 1998/99, 2004/2005 πραγματοποιήθηκαν Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών, οι οποίες κάλυψαν όλες τις περιοχές της Χώρας, σε δείγμα, περίπου, 7.500 νοικοκυριών για την πρώτη και σε δείγμα, περίπου, 6.000 έως 6.800 νοικοκυριών για καθεμία από τις τέσσερις επόμενες, και είχαν διάρκεια ένα έτος.

Από το έτος 2008 αποφασίστηκε, για εθνικές ανάγκες (κατάρτιση Δείκτη Τιμών Καταναλωτή με μεγαλύτερη αξιοπιστία, παραγωγή συγκρίσιμων στατιστικών για τις ανάγκες των Εθνικών Λογαριασμών), η διενέργεια της έρευνας να είναι ετήσια και συνεχής, δηλαδή να έχει διάρκεια ένα χρόνο και να πραγματοποιείται κάθε χρόνο. Συγκεκριμένα το 2008 πραγματοποιήθηκε σε αρχικό δείγμα, περίπου, 4.000 νοικοκυριών και κάλυψε όλες τις περιοχές της Χώρας.

Νομικό πλαίσιο

Η Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 2014 διενεργήθηκε από την ΕΛΣΤΑΤ, με απόφαση του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ, σε δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών όλων των περιοχών της Χώρας.

Κάλυψη

Η έρευνα καλύπτει όλα τα ιδιωτικά νοικοκυριά της Χώρας με τα μέλη τους, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή οποιαδήποτε οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά τους.

Εξαιρούνται από την έρευνα:

- Οι συλλογικές κατοικίες, όπως ξενοδοχεία, πανσιόν, νοσοκομεία, γηροκομεία, στρατόπεδα, αναμορφωτήρια κλπ. Συλλογικές κατοικίες θα θεωρηθούν και τα νοικοκυριά που παρέχουν στέγη με διατροφή σε πέντε τροφίμους και άνω.
- Τα νοικοκυριά με μέλη ξένους υπηκόους που υπηρετούν σε ξένες διπλωματικές αποστολές.

Δειγματοληψία

Η έρευνα είναι δειγματοληπτική, με τελική δειγματοληπτική μονάδα το νοικοκυριό και μονάδες ανάλυσης τα νοικοκυριά και τα μέλη τους. Η ΕΟΠ βασίζεται σε διασταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία νοικοκυριών από πλαίσιο δειγματοληψίας, που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία για το Μόνιμο Πληθυσμό της Απογραφής 2011 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς, ώστε να εξασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος.

Μέγεθος δείγματος	Το μέγεθος του δείγματος ανήλθε στα 5.888 νοικοκυριά (κλάσμα δειγματοληψίας 1,42‰), το οποίο ισοκατανεμήθηκε μέσα στο έτος, ώστε να επιλεγούν 4 ισοδύναμα ανεξάρτητα δείγματα που αντιστοιχούν στα 4 τρίμηνα του έτους. Ο συνολικός αριθμός των μονάδων επιφανείας ανήλθε σε 1023.
Σταθμίσεις	<p>Για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας, τα στοιχεία κάθε ατόμου και κάθε νοικοκυριού του δείγματος πολλαπλασιάστηκαν με έναν αναγωγικό συντελεστή. Ο αναγωγικός συντελεστής προκύπτει ως το γινόμενο των ακόλουθων τριών παραγόντων (σταθμίσεων):</p> <p>α. της αντίστροφης πιθανότητας επιλογής του ατόμου, που συμπίπτει με την αντίστροφη πιθανότητα επιλογής του νοικοκυριού,</p> <p>β. του αντίστροφου του ποσοστού απόκρισης των νοικοκυριών εντός του στρώματος,</p> <p>γ. ενός διορθωτικού συντελεστή, ο οποίος καθορίζεται κατά τρόπο, ώστε:</p> <p>1) η εκτίμηση των ατόμων, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, που θα προκύψει ανά γεωγραφική περιφέρεια να συμπίπτει με τον αντίστοιχο αριθμό που υπολογίστηκε με προβολή του πληθυσμού για το έτος αναφοράς της έρευνας και βασίστηκε στη Φυσική Κίνηση Πληθυσμού (Απογραφή Πληθυσμού 2011 και γεννήσεις, θάνατοι, μετανάστευση),</p> <p>2) η εκτίμηση των νοικοκυριών, κατά τάξη μεγέθους (1, 2, 3, 4 ή 5 μέλη), να συμπίπτει με αυτή του έτους αναφοράς που υπολογίστηκε με προβολή βασισμένη στη διαχρονική τάση της Απογραφής Πληθυσμού των ετών 2001 και 2011.</p>
Μεθοδολογία μέτρησης της φτώχειας	Η γραμμή φτώχειας (το κατώφλι της φτώχειας) υπολογίζεται με τη σχετική έννοια (φτωχός σε σχέση με τους άλλους) και ορίζεται στο 60% της διάμεσης ισοδύναμης δαπάνης από αγορές του νοικοκυριού, διαφοροποιούμενη από την έννοια του κινδύνου της απόλυτης φτώχειας (ο φτωχός που στερείται βασικών μέσων επιβίωσης). Στη τελική καταναλωτική δαπάνη περιλαμβάνονται εισοδηματικές συνιστώσες, όπως το τεκμαρτό ενοίκιο από ιδιοκατοίκηση, οι έμμεσες κοινωνικές μεταβιβάσεις, τα εισοδήματα σε είδος.
Ισοδύναμη δαπάνη και κλίμακα ισοδυναμίας	Ως «ισοδύναμη δαπάνη» ορίζεται η συνολική δαπάνη του νοικοκυριού μετά τη διαίρεσή της με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται με βάση την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται συντελεστής στάθμισης 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0,5 για τον δεύτερο ενήλικα και παιδιά 14 ετών και άνω και 0,3 για παιδιά κάτω των 14 ετών. Παράδειγμα: οι δαπάνες του νοικοκυριού με δύο ενήλικες και δύο παιδιά κάτω των 14 ετών διαιρείται με το συντελεστή ισοδυναμίας $1+0,5+(2 \times 0,3) = 2,1$, για νοικοκυριό με δύο ενήλικες διά 1,5, για νοικοκυριό με 2 ενήλικες και 2 παιδιά ηλικίας 14 ετών και άνω διά 2,5 κλπ.
Κατάσταση πληθυσμού	<p>Φτωχός πληθυσμός: ο πληθυσμός που έχει δαπάνη μικρότερη ή ίση από το κατώφλι της φτώχειας</p> <p>Μη Φτωχός πληθυσμός: ο πληθυσμός που έχει δαπάνη μεγαλύτερη από το κατώφλι της φτώχειας</p>
Δείκτης ανισοκατανομής (S80/S20)	Η ανισότητα στην κατανομή της δαπάνης (S80 / S20) εκφράζεται ως λόγος του συνόλου της ισοδύναμης δαπάνης του 20% του πληθυσμού με την υψηλότερη ισοδύναμη δαπάνη προς το σύνολο ανάλογης δαπάνης του 20% του πληθυσμού με τη χαμηλότερη δαπάνη. Συγκρίνει, δηλαδή, το μερίδιο της δαπάνης του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού με το 20% του φτωχότερου.
Δαπάνη νοικοκυριών	Συνολική καταναλωτική δαπάνη του νοικοκυριού είναι η αξία, σε χρήμα, των αγαθών και υπηρεσιών που αγόρασε το νοικοκυριό, για να καλύψει τις οικογενειακές και τις κοινωνικές του ανάγκες.
Τελική δαπάνη των νοικοκυριών	Τελική καταναλωτική δαπάνη του νοικοκυριού είναι η αξία, σε χρήμα, των αγαθών και υπηρεσιών που αγόρασε το νοικοκυριό ή έλαβε σε είδος (από δική του παραγωγή, δικό του κατάστημα, τον εργοδότη ή από αλλού), για να καλύψει τις οικογενειακές και τις κοινωνικές του ανάγκες.
Ταξινόμηση δαπανών νοικοκυριών	<p>Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε η ταξινόμηση ειδών και υπηρεσιών (COICOP-HBS) που προτάθηκε στα κράτη μέλη από τη Eurostat (Household Budget Surveys in the European Union, methodology and recommendations for harmonization, 2003). Οι δώδεκα (12) κύριες ομάδες είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδη διατροφής και μη οιοπνευματώδη ποτά • Οιοπνευματώδη ποτά και καπνός • Είδη ένδυσης και υπόδησης • Στέγαση, ύδρευση, καύσιμα και φωτισμός κύριας και δευτερεύουσας ή εξοχικής κατοικίας

- Διαρκή αγαθά οικιακής χρήσης - οικιακά είδη άμεσης κατανάλωσης και οικιακές υπηρεσίες
- Υγεία
- Μεταφορές
- Επικοινωνίες
- Αναψυχή και πολιτισμός
- Εκπαίδευση
- Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια
- Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες

Περίοδος αναφοράς δαπανών Στην έρευνα χρησιμοποιούνται διάφορες περίοδοι αναφοράς που έχουν καθοριστεί, ανάλογα με τη συχνότητα που πραγματοποιούνται από τα νοικοκυριά τα διάφορα είδη δαπανών ή λαμβάνονται τα εισοδήματα, με στόχο τη μείωση των δειγματοληπτικών σφαλμάτων μνήμης. Περίοδοι αναφοράς που χρησιμοποιήθηκαν είναι οι δεκατέσσερις (14) ημέρες της έρευνας για τις καθημερινές δαπάνες του νοικοκυριού, όπως είδη διατροφής και οινόπνευματώδη ποτά, είδη καθαριότητας (απορρυπαντικά, σαπούνια, χαρτί υγείας) κλπ., ο μήνας, το δίμηνο, το τρίμηνο, το τετράμηνο, το εξάμηνο και το έτος για δαπάνες που πληρώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα για υπηρεσίες που παρασχέθηκαν ή θα παρασχεθούν στο μέλλον, όπως λογαριασμοί ηλεκτρικού, νερού, τηλεφώνου, κοινοχρήστων κλπ., τέλη κυκλοφορίας και ασφάλιστρα αυτοκινήτων, ενοίκιο κύριας και δευτερεύουσας ή εξοχικής κατοικίας κλπ., καθώς και οι τελευταίες 30 ημέρες, οι τελευταίοι 3, 6 ή 12 μήνες που προηγήθηκαν από τη λήξη της έρευνας στο νοικοκυριό (περιλαμβάμενων και οι 14 ημέρες της έρευνας) για δαπάνες επίπλων, ειδών επίπλωσης, ηλεκτρικών συσκευών κλπ., δαπάνες ειδών ένδυσης και υπόδησης, θεραπευτικών συσκευών κλπ., δαπάνες υγείας και εκπαίδευσης, δαπάνες διακοπών και παραθερισμού κλπ.

Τρόποι κτήσεως αγαθών και υπηρεσιών Με την έρευνα συγκεντρώνονται πληροφορίες και για τον τρόπο απόκτησης από τα νοικοκυριά των αγαθών και των υπηρεσιών που χρησιμοποιούν για την κάλυψη των αναγκών τους. Η απόκτηση των αγαθών και υπηρεσιών μπορεί να πραγματοποιηθεί με αγορά ή με άλλους τρόπους (από δική του παραγωγή ή δική του επιχείρηση, από το Κράτος, από άλλα νοικοκυριά ή από τον εργοδότη).

Προϋποθέσεις καταγραφής των δαπανών

- Να έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στην περίοδο αναφοράς που έχει οριστεί για το αντίστοιχο αγαθό ή υπηρεσία, π.χ. στις δεκατέσσερις ημέρες για τα είδη διατροφής, στο μήνα για τα είδη ένδυσης, στους 12 μήνες για τα διαρκή αγαθά κλπ.
- Το είδος στο οποίο αναφέρεται η δαπάνη να έχει περιέλθει στην κατοχή του νοικοκυριού και η υπηρεσία να του έχει προσφερθεί μέσα στην περίοδο αναφοράς της, ανεξάρτητα αν προορίζεται για να καλύψει τις ανάγκες του ή για να δοθεί σε άλλα νοικοκυριά.
- Τα είδη που προέρχονται από γεωργική - κτηνοτροφική παραγωγή του νοικοκυριού, αλιεία, δάση ή θήρα να έχουν καταναλωθεί από το νοικοκυριό στην περίοδο αναφοράς τους.
- Τα αγαθά που αγοράζει ένα νοικοκυριό για να τα προσφέρει ως δώρο σε άλλα νοικοκυριά καταγράφονται στο νοικοκυριό που τα αγοράζει. Το νοικοκυριό που τα δέχεται δεν τα καταγράφει ως αγορά.
- Τα αγαθά που λαμβάνει ένα νοικοκυριό από το κατάστημά του, χωρίς πληρωμή, για να τα προσφέρει ως δώρο σε άλλα νοικοκυριά, καταγράφονται ως δαπάνη στο νοικοκυριό που τα προσφέρει.

Εκτίμηση της αξίας αγαθών και υπηρεσιών

- **Γ ι α τ ι ς α γ ο ρ έ ς :** Στην τιμή των αγαθών και υπηρεσιών που αποκτούν τα νοικοκυριά με αγορά προστίθεται και κάθε άλλη δαπάνη που είναι απαραίτητη, ώστε αυτά να καταναλωθούν ή να χρησιμοποιηθούν, π.χ. μεταφορικά, τοποθέτηση ηλεκτρικών συσκευών κλπ. Στην περίπτωση που τα αγαθά ή οι υπηρεσίες έχουν αποκτηθεί με δόσεις ή με πιστωτική κάρτα, η αξία τους καταγράφεται ολόκληρη και όχι μόνο το μέρος των δόσεων που έχουν αποπληρωθεί μέσα στην περίοδο αναφοράς.
- **Γ ι α τ ι ς α π ο λ α β έ ς σ ε ε ί δ ο ς :** Η τιμή των αγαθών και υπηρεσιών που παίρνουν τα νοικοκυριά χωρίς πληρωμή υπολογίζεται από τα ίδια ή από τον ερευνητή, με βάση τις λιανικές τιμές που ισχύουν στην τοπική ή την πλησιέστερη αγορά.

Παραπομπές Περισσότερες πληροφορίες (πίνακες, γραφήματα, μεθοδολογία), σχετικά με την Έρευνα Οικογε-νειακών Προϋπολογισμών, μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ www.statistics.gr, στο σύνδεσμο «Στατιστικά Θέματα > Εισόδημα – Δαπάνες Νοικοκυριών > Οικογενειακοί Προϋπολογισμοί»